

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЗВО КАМ'ЯНЕЦЬ – ПОДІЛЬСЬКИЙ ПОДАТКОВИЙ ІНСТИТУТ

Затверджено Вченою радою
Кам'янець - Подільського
податкового інституту
(протокол № 1 від «19» липеня 2023р.)

Введено в дію наказом ректора
Кам'янець-Подільського
податкового інституту
(№ від «24» липеня 2023 р.) №18
Денис САВЧУК

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ В КАМ'ЯНЕЦЬ – ПОДІЛЬСЬКОМУ
ПОДАТКОВОМУ ІНСТИТУТІ**

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Кам'янець-Подільському податковому інституті є складовою системою внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти і регулює організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Кам'янець-Подільському податковому інституті.

1.2. Положення розроблено з урахуванням Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження національної рамки кваліфікацій», Статуту Інституту, Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському податковому інституті, інших нормативно-правових актів з питань освіти.

1.3. Підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних до компетентної, відповідальної й ефективної діяльності за своєю спеціальністю неможливе без підвищення ролі самостійної роботи студентів, спрямованої на стимулювання їх професійного зростання та виховання їхньої творчої активності.

1.4. Самостійна робота здобувача освіти - це форма організації навчального процесу, за якою заплановані завдання виконуються здобувачем освіти під методичним керівництвом викладача. Самостійна робота є основним засобом засвоєння навчального матеріалу під час позааудиторної навчальної роботи. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами освіти за період навчання, їхнього поглиблення, набуття й удосконалення практичних навичок та вмінь відповідно до обраного напрямку підготовки.

1.5. Планування, завчасне передбачення форми контролю та самостійної роботи є запорукою її успішної організації.

1.6. Підвищення ролі самостійної роботи під час навчання у закладі вищої освіти вимагає відповідної організації навчального процесу, модернізації навчально-методичної документації, розробки нових дидактичних засобів навчання, навчально-методичної літератури, спрямованої на ефективну організацію самостійної роботи, нових форм і методів контролю та самоконтролю знань.

1.7. Дане Положення визначає вимоги та умови, що необхідні для організації самостійної навчальної й наукової праці здобувачів освіти та спрямоване на вирішення таких завдань:

- створення умов для реалізації єдиного підходу викладачів до організації самостійної роботи здобувачів освіти ;
- сприяння формуванню у здобувачів освіти навичок самостійної навчальної, науково-дослідної та практичної роботи, а також розвитку й поглибленню їх професійно- наукових і практичних інтересів;
- формування професійних якостей, знань, умінь і навичок майбутніх фахівців, а також створення умов для гармонійного розвитку особистості студента.

2. Організаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів

2.1. Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен складати не менше, ніж $1/3$ і не більше, ніж $2/3$ загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення окремої навчальної дисципліни. Співвідношення обсягів самостійної роботи студента та аудиторних занять визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також обсягів практичних, семінарських і лабораторних занять в навчальному процесі.

2.2. Метою самостійної роботи здобувача освіти є системне і послідовне засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у них навичок самостійного набуття та поглиблення знань, розвиток професійної компетенції.

2.3. Основним завданням самостійної роботи студентів є системне і послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної діяльності на рівні європейських і світових стандартів.

2.4. Зміст самостійної роботи студента визначається навчальною програмою вивчення конкретної дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

2.5. Самостійна робота здобувачів освіти охоплює:

- підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;
- роботу над окремими темами навчальних дисциплін відповідно до навчально-тематичних планів;
- підготовку до практики та виконання завдань, передбачених практикою; підготовку до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі до курсових, модульних і комплексних контрольних робіт;
- підготовку до підсумкової державної атестації, роботу на семінарних заняттях тощо;
- участь у науковій і науково-методичній роботі кафедри;
- участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах тощо.

2.6. Організацію самостійної роботи здобувачів освіти здійснює кафедра даної спеціальності, яка розробляє необхідну документацію, що регламентує самостійну діяльність здобувачів освіти.

2.7. Кафедра організовує і контролює самостійну роботу здобувачів вищої освіти відповідно до затверджених графіків.

2.8. Кафедра може проводити студентські навчальні, наукові й науково-практичні заходи (олімпіади, конференції, конкурси тощо) за власної ініціативи.

2.9. Організація самостійної роботи студента спрямовується на оволодіння вміннями та навичками:

- організація самостійної навчальної діяльності;
- робота з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- робота з довідковою літературою;
- опрацювання статистичної інформації;
- вміння користуватись інтернетом;
- написання повідомлень, рефератів, доповідей, підготовка виступів;
- виконання курсових робіт;
- застосування набутих знань для розв'язання практичних завдань.

3. ЗМІСТ І ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Самостійна навчальна робота, як складник навчально-виховного процесу, виконується здобувачами освіти під керівництвом викладача, який здійснює аудиторну роботу в цій навчальній групі. Викладачі кафедр для виконання студентами завдань із самостійної роботи розробляють методичні рекомендації з чітко складеними планами, списком літератури, коротким (тезисним) викладом теоретичного матеріалу.

3.2. В інституті передбачено виконання таких видів самостійної роботи:

- робота з підручниками, навчальними посібниками, дидактичними матеріалами;

- розв'язування задач;
- написання рефератів;
- самостійні спостереження;
- лабораторні роботи;
- виконання домашніх завдань, практичних, контрольних робіт, тощо.

3.3. Індивідуальні завдання сприяють поглибленому вивченню здобувачем вищої освіти теоретичного матеріалу, закріпленню і узагальненню отриманих знань, формуванню навичок, використання знань для вирішення відповідних професійних завдань. Види, термін виконання і захисту індивідуальних завдань з певних навчальних дисциплін визначаються їх робочими програмами та розкладом занять. Індивідуальні завдання виконуються здобувачами вищої освіти самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з боку викладача. Наявність позитивних оцінок, отриманих студентом за виконання самостійних індивідуальних завдань, є необхідною умовою допущення до семестрового контролю з даної дисципліни.

3.4. Реферати - це види індивідуальних завдань, які передбачають вирішення конкретних практичних навчальних задач з використанням відомого, а також самостійно вивченого теоретичного матеріалу. Складником такої роботи можуть бути програмні матеріали, які виконуються відповідно до чинних нормативних вимог та із застосуванням комп'ютерної графіки. Ці види індивідуальних завдань повинні сприяти поглибленню і розширенню теоретичних знань здобувачів освіти з окремих тем дисципліни, розвивати навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою. Реферати як форма індивідуального завдання рекомендуються для навчальних економічних та правових дисциплін.

3.5. Курсова робота з навчальної дисципліни передбачає розроблення сукупності документів: пояснювальної записки, ілюстративного матеріалу. Вона вирішує конкретні завдання щодо об'єктів діяльності фахівця.

3.6. Час, що відводиться на самостійну роботу студента з кожної спеціальності, визначається робочим навчальним планом.

3.7. Види і зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти з кожної спеціальності визначаються навчальною програмою з дисципліни.

3.8. Кафедри можуть розробляти, окрім навчальних програм з дисципліни, інші методичні документи, які сприятимуть досягненню високої якості виконання самостійної роботи студентів.

4.МАТЕРІАЛЬНО - ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

4.1.Самостійна робота здобувача при засвоєнні навчального матеріалу з дисципліни може виконуватися в навчальних кабінетах і лабораторіях, комп'ютерних класах, а також в домашніх умовах.

4.2.Самостійна робота планується за складеним графіком. Графік доводиться до відома здобувачів на початку поточного семестру.

4.3.Інститут створює здобувачам всі умови, необхідні для успішної самостійної навчальної роботи, зокрема, забезпечує доступ до навчальної та лабораторної бази, комп'ютерних класів, бібліотечного фонду.

4.4.Самостійна робота здобувача може також проводитись на базах практики в період проведення всіх видів навчальних та виробничих практик на підприємствах, установах міста та регіону.

5.МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

5.1. Самостійна робота здобувача освіти забезпечується системою навчально-методичних матеріалів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій та практикумів тощо.

5.2. З метою методичного забезпечення самостійної роботи студентів викладачі кафедр розробляють наукові та методичні посібники і видають їх у друкованому вигляді та в електронному варіанті як підручники, збірники тестів та ситуаційних завдань, посібники до самостійного вивчення всіх розділів курсів та окремих складних тем. Методичні посібники мають бути розроблені з урахуванням специфіки різних видів самостійної роботи, а також визначена система оцінювання результатів проведеної самостійної роботи.

5.3.В Інституті розробляються методичні матеріали для проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти, а саме: перелік питань, тести поточного, модульного, рубіжного контролю знань; білети підсумкового контролю знань (залік, іспит); пакет завдань та тестів комплексної контрольної роботи.

5.4. Методичні рекомендації щодо самостійного вивчення навчального матеріалу повинні містити в собі вказівки щодо терміну, обсягу засвоєння матеріалу з зазначенням навчальних і наукових видань, питання для самоконтролю, тести, контрольні завдання, приклади оформлення самостійної письмової роботи.

5.5. Методичні вказівки до виконання курсових робіт, визначають тему, мету, хід дослідження, містять список рекомендованих наукових та методичних джерел.

5.6. Тематика курсових робіт повинна відповідати завданням навчальної дисципліни, бути актуальною і тісно пов'язаною з вирішенням практичних фахових завдань; тематика та методичні вказівки до виконання контрольних робіт здобувачами заочної форми навчання.

5.7. Методичні рекомендації до проведення навчальних і виробничих практик розробляються згідно робочих програм з кожного виду практики. Організація та проведення навчальних і виробничих практик здійснюється під керівництвом і контролем керівника практики.

5.8. Вимоги до оформлення результатів дослідження, порядок дотримання термінів виконання і захисту цих видів самостійної роботи регламентовані відповідними положеннями.

5.9. Навчально-методична література повинна розроблятися з урахуванням специфіки різних видів самостійної роботи, в ній має бути визначена система оцінювання результатів самостійної роботи здобувача.

6. КОНТРОЛЬ ТА САМОКОНТРОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

6.1. Основною формою контролю та оцінювання самостійної роботи здобувача в інституті є проведення контрольних заходів. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

6.2. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, який має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються відповідною кафедрою. Підсумковий контроль проводиться з метою опрацювання результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та державну атестацію здобувача.

6.3. Контроль самостійної роботи здобувача освіти здійснюється в залежності від виду самостійної роботи і передбачає такі форми:

- тестування;
- контрольні роботи;
- контрольні питання після кожної лекції;

- співбесіда;
- захист курсових робіт;
- перевірка виконання індивідуальних завдань під час практики;
- звіти з виконання лабораторних та інших видів робіт тощо.

6.4. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння здобувачем в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль, як і навчальний матеріал, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

6.5. Оцінки (бали), одержані здобувачами за виконання різних видів самостійної роботи, входять до складу модульної бальної оцінки, тобто тієї кількості балів, яку отримав здобувач в результаті контролю його знань, умінь та навичок при виконанні всіх видів навчальних робіт, віднесених до відповідного модуля.

6.6. Здійснення здобувачем вищої освіти самоконтролю передбачається у відповідних навчально-методичних матеріалах.

6.6.1. До засобів самоконтролю відносяться:

- формулювання висновків на основі вивченого навчального матеріалу;
- самотестування за допомогою розроблених викладачем контрольних тестів з ключем правильних відповідей до них;
- дискусії з наукової проблематики;
- робота з літературою з метою уточнення та доповнення фактичного матеріалу, порівняння зі зразком;
- перевірка правильності виконання завдань за допомогою рекомендованих джерел тощо.

6.6.2. Завдання для контролю та самоконтролю повинні:

- поглибити інтерес здобувача вищої освіти до теми, всієї навчальної дисципліни;
- спонукати до засвоєння нової термінології та понять;
- сприяти баченню міждисциплінарних зв'язків;

- заохотити до якісного вивчення матеріалу;
- формувати компетентності майбутнього фахівця тощо.

6.7. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти за результатами виконання окремих видів самостійної роботи, враховуються викладачем при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

6.8. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються відповідною кафедрою.

6.9. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів якості навчання здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін, практик та атестації, у формах, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

7.1. В процесі проведення контрольних заходів викладач оцінює:

- рівень засвоєння здобувачем навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних задач;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами.

7.2. Критерії оцінювання якості самостійної роботи здобувачів вищої освіти повинні базуватися на таких основних аспектах - рівень знань:

- глибина і міцність знань;
- рівень мислення;
- уміння аналізувати, систематизувати та узагальнювати матеріал;
- уміння складати розгорнутий план відповіді;

- давати точні формулювання;
- культура відповіді (грамотність, логічність і послідовність викладу); - навички і прийоми виконання практичних завдань.

Навички самостійної роботи:

- уміння здійснювати пошук необхідної літератури;
- орієнтація в потоці інформації щодо обраної спеціальності;
- ведення записів (складання простого і розгорнутого планів, конспекту, реферату, виступу, а також навички науково-пошукової роботи).

Уміння застосувати знання на практиці:

- виконувати справи та завдання на практичних (семінарських) заняттях;
- виконання курсових робіт;
- виконання індивідуальних завдань під час проходження практики. Ці рекомендації можна використовувати при розробленні критеріїв оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти з урахуванням специфіки кожної навчальної дисципліни.

